

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
NEEDS ASSESSMENT OF COMPETENCY OF EARLY CHILDHOOD
TEACHERS IN SCHOOLS UNDER SAKON NAKHON PRIMARY
EDUCATIONAL SERVICE AREA OFFICE 3

¹ศุภรัตน์ ชมภูพิน, ²วาโร เพ็งสวัสดิ์ และ ³วัลนิกา ฉลากบาง

¹Supharat Chompoopuen, ²Waro Phengsawat and ³Wannika Chalakbang

มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร, ประเทศไทย

Sakon Nakhon Rajabhat University, Thailand

¹supharat.ch66@snru.ac.th, ²waro.p@snru.ac.th, ³wannika.chlk@gmail.com

Received: December 25, 2024; **Revised:** January 29, 2025; **Accepted:** April 28, 2025

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีความมุ่งหมายเพื่อประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวน 226 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ แบบสังเกตร่องรอยประกอบสมรรถนะครูปฐมวัย และแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยด้านสภาพปัจจุบันมีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.56-0.93 ค่าความเชื่อมั่น 0.98 ส่วนด้านสภาพที่ควรจะเป็น มีค่าความเที่ยงตรง ระหว่าง 0.60-1.00 ค่าอำนาจจำแนก ระหว่าง 0.27-0.96 ค่าความเชื่อมั่น 0.98 และแบบสอบถามแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าดัชนีลำดับ

¹นักศึกษาปริญญาโท สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

²รองศาสตราจารย์ ดร. สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

³อาจารย์ ดร. สาขาการบริหารและพัฒนาการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร

ความสำคัญของความต้องการจำเป็น ผลการวิจัยพบว่า 1. สภาพปัจจุบันของสมรรถนะครูปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ส่วนสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด 2. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย โดยภาพรวมมีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น เท่ากับ 0.11 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับจากมากไปน้อย พบว่าการบริหารจัดการชั้นเรียน มีค่าสูงสุด รองลงมา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู และการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ 3. แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย มี 2 ด้าน ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน และด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ โดยภาพรวมแนวทางการพัฒนามีความเหมาะสมและความเป็นไปได้อยู่ในระดับมากที่สุด

คำสำคัญ: สมรรถนะครูปฐมวัย, การประเมินความต้องการจำเป็น, การบริหารจัดการชั้นเรียน การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้

Abstract

This research aims to study the competency components of early childhood teachers. The current condition and the conditions that should be assessed for the development of early childhood teacher competencies and guidelines for the development of early childhood teacher competencies under the Sakon Nakhon Primary Education Area Office, District 3 The sample group was 226 school administrators and early childhood teachers affiliated to the Sakon Nakhon Primary Education Area Office, District 3 for the 2024 school year. The tools used in the research included a synthesis table of early childhood teacher competency components and a five-level estimation scale questionnaire, with the current condition having an accuracy value of between 0.60-1.00, a classification power value between 0.56-0.93, a confidence value of 0.98, and a precision value of 0.60-1.00, a classification power value of 0.27-0.96, a confidence value of 0.98, and a questionnaire on the guidelines for the development of early childhood teacher competency. Essential Demand Priority Index ($PNI_{modified}$). The results showed that: 1. The current state of early childhood teacher competence is at a high level. As for the condition that should be the performance of early childhood teachers, the overall level is the highest. 2. The results of the assessment of the necessary needs for the development of early childhood teacher competencies showed that the PNI-

modified priority index value was 0.11. It was found that the classroom management (PNI-modified. = 0.13) had the highest value, followed by curriculum management and learning management (PNI-modified. = 0.12), respectively. 3. The guidelines for the development of early childhood teacher competencies include 1) classroom management and the overall level of appropriateness, and 2) curriculum management and learning management, which are the most appropriate as a whole

Keywords: Early Childhood Teacher Competencies Early Childhood Teacher Needs Assessment

บทนำ

ปัจจัยสำคัญในการเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมปัจจุบัน คือ คุณภาพของคน เพราะคนเป็นกลไกสำคัญในการขับเคลื่อนให้สังคมรู้เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และเป็นปัจจัยหลักที่ช่วยสนับสนุนการเพิ่มขีดความสามารถของประเทศ พร้อมทั้งก้าวสู่สังคมฐานความรู้ได้อย่างมั่นคง การพัฒนาคุณภาพคนให้เป็นคนที่มีรู้จักคิด วิเคราะห์ รู้จักการแก้ปัญหา มีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ รู้จักเรียนรู้ด้วยตนเองสามารถปรับตัวให้ทันกับการเปลี่ยนแปลง ที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว เด็กปฐมวัยถือเป็นช่วงวัยที่สำคัญและจำเป็นอย่างยิ่งที่สุดในการวางรากฐานการพัฒนาในทุกด้าน สังคมไทยในปัจจุบันได้เริ่มให้ความสำคัญกับการพัฒนาเด็กปฐมวัย (Office of the Education Council, 2017)

ครูปฐมวัยนับเป็นบุคคลที่มีความสำคัญเป็นอย่างมาก เพราะเป็นผู้ที่ใกล้ชิดและมีบทบาทในการจัดการเรียนรู้เพื่อวางพื้นฐานในการพัฒนาเด็กในด้านต่าง ๆ หากครูปฐมวัยมีคุณภาพจะทำให้คุณภาพการเรียนรู้ของเด็กดีขึ้น ดังนั้น ครูปฐมวัยจึงจะต้องจัดการเรียนรู้ได้อย่างเหมาะสมและหลากหลายบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้สู่เด็กเป็นผู้จัดประสบการณ์ให้เด็กนั้นมีพัฒนาการอย่างรอบด้าน อย่างไรก็ตามจากสภาพปัญหาของครูปฐมวัยไทยในยุคปัจจุบันที่สังคมมีการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว จะเห็นว่าครูทำงานได้ยากขึ้น ยิ่งในอนาคต ยิ่งทำงานได้ยากมากยิ่งขึ้นไปอีก ภาระของครูก็มากขึ้นตามไปด้วย (ไพฑูรย์ สินลารัตน์, 2559)

จากที่กล่าวมาผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะทราบว่า สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีความต้องการในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยว่าเป็นอย่างไร และมีแนวทางในการพัฒนาอย่างไร ซึ่งในครั้งนี้นำเสนอรายละเอียดขององค์ประกอบความต้องการจำเป็น แนวทางการพัฒนาจึงได้ทำการวิจัย เรื่อง การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนา

สมรรถนะครูปฐมวัย เพื่อให้ผู้บริหารและครูปฐมวัย นำข้อมูลที่ได้ศึกษาในครั้งนี้ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนา รวมถึงงานวิจัยในครั้งนี้ จะสะท้อนสภาพปัญหาของสมรรถนะครูปฐมวัยได้อย่างชัดเจน ซึ่งจะเห็นความจำเป็นและความเร่งด่วนในการพัฒนาเพื่อให้นักศึกษาของประเทศไทยมีความก้าวหน้าต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3
3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ได้ดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2567 จำนวนทั้งสิ้น 505 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 173 คน และครูปฐมวัย จำนวน 332 คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3, 2567 ออนไลน์)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ปีการศึกษา 2567 ผู้วิจัยได้กำหนดกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Krejcie and Morgan (1970 อ้างถึงใน วาโร เฟิงส์วัสดี, 2551, หน้า 191) ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่างจำนวน 226 คน จำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 89 คน และครูปฐมวัย จำนวน 137 คน และใช้การสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถามแบบ มาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ มี 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 สอบถามเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

3.1 วิเคราะห์สภาพทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ด้วยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และการหาค่าร้อยละ (Percentage)

3.2 วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) ผู้วิจัยกำหนดเกณฑ์ค่าเฉลี่ยตั้งแต่ 3.51 ขึ้นไป ถือว่าสภาพปัจจุบัน/สภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัยมีความเหมาะสม

3.3 จัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นโดยใช้วิธีการหาค่าผลต่างระหว่างสภาพที่ควรจะเป็น (I) กับสภาพปัจจุบันในปัจจุบัน (D) ทำการวิเคราะห์ดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็น Modified Priority Needs Index ($PNI_{modified}$)

ผลการวิจัย

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 สรุปผล ดังนี้

1. สภาพปัจจุบันและสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 แสดงดังตารางที่ 1 ดังนี้

ตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกลนคร เขต 3 โดยภาพรวม

สมรรถนะครูปฐมวัย	สภาพปัจจุบัน (D)			สภาพที่ควรจะเป็น (I)		
	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล	$\bar{X}$	S.D.	แปลผล
1. การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.11	0.38	มาก	4.76	0.30	มากที่สุด
2. การพัฒนาตนเอง	4.31	0.35	มาก	4.73	0.33	มากที่สุด
3. คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.17	0.46	มาก	4.75	0.27	มากที่สุด
4. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน	4.13	0.39	มาก	4.73	0.29	มากที่สุด
ภาพรวม	4.18	0.31	มาก	4.74	0.26	มากที่สุด

จากตารางที่ 1 ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน และสภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกนคร เขต 3 พบว่า

1.1 สภาพปัจจุบันของสมรรถนะสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกนคร เขต 3 โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ดังนี้ การพัฒนาตนเอง คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน และการบริหารจัดการชั้นเรียน ตามลำดับ

1.2 สภาพที่ควรจะเป็นของสมรรถนะสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสกนคร เขต 3 โดยมีค่าเฉลี่ยความเหมาะสมในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่ามีทุกด้านอยู่ในระดับมากที่สุด โดยเรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย ดังนี้ การบริหารจัดการชั้นเรียน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน และการพัฒนาตนเอง ตามลำดับ

2. เพื่อศึกษาความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกนคร เขต 3 แสดงดังตารางที่ 2 ดังนี้

ตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาประถมศึกษาสกนคร เขต 3 โดยภาพรวม

สมรรถนะครูปฐมวัย	ค่าเฉลี่ย สภาพที่ควร จะเป็น (I)	ค่าเฉลี่ย สภาพ ปัจจุบัน (D)	PNI modified	ลำดับ ความ สำคัญ
1. การบริหารจัดการชั้นเรียน	4.76	4.11	0.158	1
2. การพัฒนาตนเอง	4.73	4.31	0.097	4
3. คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	4.75	4.17	0.139	3
4. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน	4.73	4.13	0.145	2
ภาพรวม	4.74	4.18	0.134	

จากตารางที่ 2 ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกนคร เขต 3 พิจารณาคำดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) พบว่า โดยภาพรวมมีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ($PNI_{modified}$) เท่ากับ 0.134 โดยด้านที่มีค่าดัชนีการจัดลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงสุด คือ จัดการชั้นเรียน รองลงมา ได้แก่ การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การพัฒนาตนเองตามลำดับ

3. เพื่อศึกษาแนวทางพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 แสดงดังตารางที่ 3 ดังนี้

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบ $PNI_{modified}$ รายด้านกับภาพรวม และการเลือกองค์ประกอบของสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3

สมรรถนะเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร ของผู้บริหารสถานศึกษา	$PNI_{modified}$	ผลการเปรียบเทียบ $PNI_{modified}$	สรุปผล
1. การบริหารจัดการชั้นเรียน	0.158	สูงกว่าภาพรวม	-ควรพัฒนา
2. การพัฒนาตนเอง	0.097	ต่ำกว่าภาพรวม	
3. คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู	0.139	สูงกว่าภาพรวม	-
4. การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน	0.145	สูงกว่าภาพรวม	ควรพัฒนา
ภาพรวม	0.134		

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบ $PNI_{modified}$ รายด้านกับภาพรวม และการเลือกองค์ประกอบสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 ไปพัฒนา พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูง 2 ลำดับแรก ประกอบด้วย 1) การบริหารจัดการชั้นเรียน และ 2) การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียน โดยประเมินความเหมาะสม และความเป็นได้ โดยผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน ซึ่งแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย ประกอบด้วย 2 ด้าน 10 แนวทาง โดยภาพรวมมีความเหมาะสมอยู่ในระดับมากที่สุด

อภิปรายผล

การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 มีประเด็นที่สามารถอภิปรายผล ดังนี้

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบันสมรรถนะครูปฐมวัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การพัฒนาตนเอง คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การบริหารจัดการชั้นเรียน ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า ครูปฐมวัยต้องมีทักษะในการจัดการกับการเรียนการสอนในชั้นเรียนที่มีเด็กเล็กจำนวนมาก ต้องใช้ความเข้าใจในการดูแลและปรับตัวให้เข้ากับพฤติกรรมและความต้องการของเด็กในแต่ละบุคคล การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ต้องสามารถเลือกใช้วิธีการที่เหมาะสมและหลากหลายในการสอนเด็กในวัยเรียนรู้ เรียนรู้และพัฒนาทักษะต่างๆ ได้อย่างเหมาะสม ครูเป็นสิ่งที่ครูต้องยึดถือและปฏิบัติตามอย่างเคร่งครัด เพื่อเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับเด็ก อีกทั้งการพัฒนาตนเองก็มีความสำคัญในการส่งเสริมสมรรถนะครูให้ดี

ยิ่งขึ้น ครูต้องปรับปรุงทักษะและความรู้ของตนเองอยู่เสมอเพื่อให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงและความท้าทายในสายวิชาชีพการสอน ซึ่งสอดคล้องกับ สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2560) พบว่า ปัจจุบันภาระงานครูมีงานมากเกินไป จึงทำให้ครูไม่สามารถพัฒนางานได้อย่างเต็มที่ จนเกิดความรู้สึกเหนื่อยหน่าย ท้อแท้ ไม่มีความมุ่งมั่นในอาชีพ ดังนั้นการเป็นครูที่ดีได้จึงต้องอาศัยความรักความเมตตาต่อเด็ก ต้องรู้จักควบคุมตัวเองอย่างมีสติ และยังสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ หนองบัว (2565) พบว่า ครูปฐมวัยมีความตั้งใจที่จะประกอบวิชาชีพครู ชอบที่จะทำงานครู และภูมิใจที่จะแสดงตนว่าเป็นครู มีจิตวิญญาณความเป็นครู มีคุณธรรม จริยธรรมและจรรยาบรรณดูแล เอาใจใส่ และช่วยเหลือเด็กปฐมวัยในการทำกิจกรรมประจำวัย ทั้งนี้ครูปฐมวัยมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเด็กตั้งแต่เริ่มมาถึงโรงเรียน เนื่องด้วยเด็กอนุบาลยังเป็นเด็กเล็กมีลักษณะไม่จดจ่ออยู่นิ่ง ไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้มากนัก ครูจึงต้องดูแลเอาใจใส่อย่างใกล้ชิด มีหน้าที่อบรมเลี้ยงดูปลูกฝังสิ่งที่ดีงามตลอดจนขัดเกลาพฤติกรรมให้เหมาะสมกับเด็กแต่ละคนตลอดทั้งวัน จนกระทั่งถึงเวลาที่ผู้ปกครองมารับกลับ รวมใช้เวลาในการอบรมเลี้ยงดูดูแลมากกว่า 6 ชั่วโมงต่อวันจนบางครั้งครูจึงเกิดความเครียด

2. ผลการศึกษาสภาพที่ควรจะเป็นสมรรถนะครูปฐมวัย พบว่า ในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด และเมื่อพิจารณารายด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ การบริหารจัดการชั้นเรียน คุณธรรมจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง ตามลำดับ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าการบริหารจัดการชั้นเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุดเนื่องจากการสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้และการพัฒนาในช่วงวัยนี้ต้องใช้ทักษะในการดูแลและควบคุมพฤติกรรมเด็กให้เป็นไปตามเป้าหมายการเรียนรู้ การสร้างนิสัยและคุณธรรมให้กับเด็กทั้งในด้านการแสดงออกในพฤติกรรมและการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับคุณค่าทางสังคมและจริยธรรมการใช้หลักสูตรและวิธีการสอนให้เหมาะสมกับพัฒนาการของเด็กในแต่ละวัย ทั้งนี้การเลือกใช้วิธีการที่หลากหลายและเหมาะสมจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจและพัฒนาทักษะของเด็กได้ดียิ่งขึ้น การพัฒนาตนเองเป็นสิ่งที่สำคัญสำหรับครูในการพัฒนาและปรับปรุงทักษะและความรู้ของตนเองอย่างต่อเนื่องตามความต้องการของสังคมและการศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งสอดคล้องกับ สายรุ่ง เหล็กแปง (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า สภาพที่ควรจะเป็นสมรรถนะของครูปฐมวัย ได้แก่ ด้านการบริหารจัดการชั้นเรียน ด้านการบริหารหลักสูตรและการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ ด้านการสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชนเพื่อการ จัดการเรียนรู้ ด้านการพัฒนาตนเองด้านจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก

3. ผลการประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3 พบว่า ด้านที่มีค่าดัชนีความสำคัญของความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย มีค่า $PNI_{modified}$ ในภาพรวมเท่ากับ 0.134 (ค่า $PNI_{modified}$ สูงสูง 2 ลำดับแรก ที่เลือกนำมาพัฒนามี ดังนี้

3.1 การบริหารจัดการชั้นเรียน มีค่า $PNI_{modified} = 0.158$ ซึ่งเป็นค่า $PNI_{modified}$ สูงเป็นอันดับที่ 1 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า ไม่เพียงแต่ช่วยให้การเรียนการสอนดำเนินไปได้อย่างมีประสิทธิภาพ แต่ยังเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่เหมาะสมสำหรับการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ทั้งด้านวิชาการ ด้านสังคม และด้านพฤติกรรม การบริหารจัดการที่ดีจึงเป็นปัจจัยที่ขาดไม่ได้ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการสร้างประสบการณ์การเรียนรู้ที่ดีที่สุดให้แก่ นักเรียนทุกคน ซึ่งสอดคล้องกับ ปรียาภรณ์ หนองบัว (2565) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย. สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า การจัดบรรยากาศภายในและภายนอกห้องเรียนการที่เอื้อต่อการเรียนรู้ มีปฏิสัมพันธ์ที่ดีระหว่างครูกับผู้เรียน จัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำ ชั้นเรียน นำข้อมูลสารสนเทศไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียน ส่งเสริม การเรียนรู้มีความสุข และความปลอดภัยของผู้เรียนของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย และสอดคล้องกับสุพรรณิ คะหาวงศ์ (2565) ได้ศึกษาความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร พบว่า ครูมีความสามารถในการจัดมุมประสบการณ์และสื่อที่เอื้อต่อการเรียนรู้ การจัดบรรยากาศการเรียน การจัดทำข้อมูลสารสนเทศและเอกสารประจำชั้นเรียน เพื่อส่งเสริมการเรียนรู้มีความสุขและมีความปลอดภัย ต่อเด็กปฐมวัย

3.2 การบริหารหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ มีค่า $PNI_{modified} = 0.145$ ซึ่งเป็นด้านที่ควรพัฒนาอันดับ 2 ทั้งนี้เป็นเพราะว่า มีบทบาทสำคัญในการกำหนดทิศทางของการเรียนการสอน การพัฒนาคุณภาพการศึกษา และการเตรียมความพร้อมให้นักเรียนสามารถนำความรู้ไปใช้ใน ชีวิตจริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ การจัดการเรียนรู้ที่ดีจึงเป็นสิ่งที่ขาดไม่ได้ในการพัฒนาการศึกษาของชาติ ซึ่งสอดคล้องกับ สายรุ่ง เหล็กแปง (2561) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3 พบว่า การบริหารหลักสูตร และการจัดประสบการณ์การเรียนรู้ การพัฒนาตนเอง การบริหาร จัดการชั้นเรียน การสร้างความสัมพันธ์และความร่วมมือกับชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ และจริยธรรมและจรรยาบรรณวิชาชีพครู ของแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัย

เอกสารอ้างอิง

- ไพฑูรย์ สีนลารัตน์. (2559). *ครูมืออาชีพในยุคศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ปรียาภรณ์ หนองบัว. (2565). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสกลนคร เขต 3. (2567). *ข้อมูลจำนวนนักเรียน ครู และผู้บริหาร ปีการศึกษา 2567*. สืบค้นจาก <https://www.sn3.go.th>
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2560). *รายงานผลการวิจัยเรื่องการพัฒนาสมรรถนะครูในศตวรรษที่ 21*. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.
- สุพรรณิ คะหางค์. (2565). *ความต้องการจำเป็นและแนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูปฐมวัยของโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดกำแพงเพชร*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏกำแพงเพชร.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ*. กรุงเทพฯ: จามจุรีโปรดักท์.
- สายรุ้ง เหล็กแปง. (2561). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะของครูปฐมวัย สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุรินทร์ เขต 3*. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยราชภัฏสุรินทร์.
- Office of the Education Council. (2017). *National Education Plan 2017-2036*. Bangkok: Prikwarn Graphic Co., Ltd. [In Thai]
- Waro, P. (2008). *Educational research and statistics*. Sakon Nakhon: Sakon Nakhon Rajabhat University.